

Szerkesztőségi Iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy óra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1906.

XXXV. évfolyam. 225. szám.

Szerda, október 3.

A munka kezdete.

— október 3.

(L—t.) A munka kezdődik A trespésnek napjai számlálvák.

Félhivatalos híradás adja ezt tudtul, amely hírül viszi országszerte, hogy — amit különben is tudunk — október tizedikén ér véget a nyári parlamenti szünet, a képviselőház első ülésével. Ennek napirendjén — a félhivatalos tudósítása szerint — az elnöki előterjesztéseken kívül a következő ülések napirendjének és általában az ülések rendjének megállapítása áll majd. A nyári szünet alatt a képviselőházi elnökségnél nagy anyag halmozódott fel. Képviselőket érdeklő dolgok, bírói határozatok és feliratok egész serege került a Ház elnökének asztalára. A parlament munkarendjére vonatkozólag politikai körökben azt beszélék, hogy miután a parlament elé kerülő anyag először a bizottságokhoz kell, hogy jusson tárgyalás végett: az első ülést rövid szünet követi, addig, a míg a bizottságok végeznek a hozzájuk utalt dolgokkal. Mindazonáltal az első üléssel és a bizottságok munkájával ismét megindul a parlamenti munkája.

Eddig szól az értesítés, — s mi azt mondjuk hozzá, hogy az a parlamenti munka induljon is meg.

A paktum szép história. Üdvös is volt, mint egy új alkotmányos korszaknak nyitánya. Helyén való s nagy államraison szülte, — nagy, de méltánylandó elvi áldozatok árán.

Aki ezt tagadásba meri venni, az — nem mondjuk, hogy hazaáruló, — de hazájának nem igazi, fiúi érzellemmel cselekvő és gondolkodó polgára.

Más kérdés azonban az, — és itt térnek el a politikai fölfogások legélesebben, — hogy az időleges kormányzatnak a

paktum-szülte határai között mik azok az alkotások, amelyeket a nemzeti reveláció folyamánként, intézményes alkotásokban a nemzet megkövetel és joggal vár az óriási erópróba látható, érzékelhető eredményeiként?

Ez a kérdés mérlegelhető a legyőzöttek rosszindulata, vagy a győzők győzelmi mámorának elvakultsága szempontjából.

Egyik se lesz és nem lehet az igaz mérték.

Mert az igazság — mint mindig — a középben van.

A tulcsapongás úgy a kívánalmakban, mint az azokat szorongató támadásokban egyaránt céltalan. Sőt, a felforgatás veszélyét zudítja mindakettő államéletünkre.

„A lassan járj: tovább érsz” — politikája soha jobban nem illett a helyzetre, mint ma.

Nagy kérdések, határozott megkötöttséggel, — még nagyobbak, kötefen kézzel, — elhallgatottak s mégis a nemzeti szellemben gyökerezők teljes szabadjára: ezekből áll az időleges föladata a kormányzatnak s az őt támogató óriási parlamenti többségnek.

Hogy ezeknek a föladatoknak kormány és többsége megfeleljen: annak eljött már a tizedik órája, — ha nem is a tizenkettedik még.

Ahogy eddig az alkotmányon ejtett sebeket betapasztaniok sikerült, most már a jól megszántott talajon termést is kell produkálniok

Lássunk s bizalommal várunk is a személyi vívódások elülése után pozitív, eredményes, nemzetépítő munkát.

A sokat ígérő kezdetet koronázza kézzelfogható alkotások sikere.

Ez legyen a munka kezdete és a kezdésnek munkája!

A torontálmezei alkotmánypárt.

— október 3.

A torontálmezei alkotmánypárt szervezői a következő felhívást bocsátották ki:

A mult tapasztalataink okulva és az országos politikai átalakulásokhoz simulva, de legkivált vármegyénk sajátos viszonyai ismeretében, azon tiszteletteljes felszólítást intézzük az alább kifejtendő nézeteinket valló minden igaz fiához törvényhatóságunknak, hogy a torontálmezei alkotmánypárt megalakítása okából a nagybecskereki kaszinó helyiségében 1906. évi október hó 15-ik napjának délelőtti 10 órájára ezennel egybe-hívott alakuló gyűlésen megjelenni sziveskedjék.

A mult tapasztalataink azt igazolják, hogy az országnak különféle ajku lakossága között méltányos és igazságos egyenlőséget teremtetni és a békés, csendes, de folytonos és fokozatos haladás útjára lépett 1867-iki kiegyezésnek törvényes joghatálya alatt hazánk belbékéje háborítatlan és haladásunk zavartalan volt. A több mint negyedszázados mult tesz tanuságot arról, hogy ezen idő alatt országos pénzügyeink erősödtek, kereskedelmünk fejlődött, mezőgazdaságunk virágzásnak jutult és különböző ajku polgártársainkkal kötelelenségyszerű békés együttélésben munkálkodhatunk államiségünk megerősítésén.

Különösen vármegyénkben éreztük mi ezen időszak áldásos eredményeit és a béke ölében bekövetkezett haladásunkat.

A 67-es kiegyezés zászlója alatt jutott vármegyénk a mai kor igényeinek megfelelő és megnyugtató viszonyok közé.

A még törvényes erőben levő 67-es kiegyezésnek igazi letéteményese ma az országos alkotmánypárt, mely ezidő szerint a többi politikai pártokkal országos érdekü okokból koalícióban áll.

Ehhez az országos pártokhoz kell csatlakoznunk mindannyiunknak, kik az 1867-iki kiegyezésnek és az ezzel összhangzásban levő, az országos alkotmánypárt által vallott, közismert elveknek hívei vagyunk, ha nem akarjuk azt, hogy

A „TORONTÁL” tárcája.

Egy hitetlen naplójából.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

A lelki átalakulás egy nemét akarom bemutatni. Egy ismerősömmel esett meg, mivel gyermekkorunk óta együtt vagyunk.

Lajos jámbor lelkű, csendes gyermek volt. Nem talált gyönyörűséget társai pajzán játékaiban, neveléslen viselkedésében, kitörő jó kedve sohasem volt. Szörnyen komoly volt az én Lajos barátom. Lehet, hogy ennek oka szülei anyagi helyzetében rejlett, de nem hiszem, hiszen csak ott voltak, ahol ő s ők mégis lármások, örömhajhászok, játékosok voltak. Természetében volt keresendő az ok. Főleg a vallásosságra hajlott természeté. Azt szokta mondogatni, hogy nem érti azt a lusta kifogást, hogy az ember nem ér rá imádkozni. „Ha nincs idő, csinálj magadnak!” mondogatta ilyenkor.

Komoly tanulmányai idővel csak megerősítették e tekintetben; folytonos munkálkodása, mely nem engedett szünetet a szünetben sem, megérlelték benne a jámborság, vallásosság, erős hit jellemvonásait és társai között egy sem volt, aki, ha más tekintetben nem is, de ez egyben ne közelített volna tisztelettel feléje.

Azt nem mondhatja, hogy akárcsak egy is, utánozta vagy csak némiképen mintaképnek választotta volna, de legalább nem volt gunya tárgya ebben a rossz világban, ahol már gyermek nincs, ahol már a gyermek nyolcadik évében észlelni a Descartes-okat és Lucifereket.

Jöttek a természettani tárgyak a középiskola legfelsőbb osztályaiban. Hallja hangoztatni a sok tudományos elvet, Archimedest, Newtont, energiát, molekulát, fluidumot s mit tudom én, milyen hangzatos neveket és elméleteket, hallja hangoztatni az anyag megmaradásának elvét és

azt, hogy semmiből nem lehet valami és az a valami nem v'hatik semmivé, mert az anyag megmarad és csak átalakulhat.

S ekkor kezdődik Lajosban is egy Descartes dolgozni: „Cogito, ergo sum”, olvassa Jókainál és előveszi a „Cogito, ergo sum” mondójának könyvét is. Jönnek a kételyek. Gondolkozni kezd a természet törvényeiről, de még nem hasonlítja össze az isteni törvényekkel; gondolkodni kezd az anyagról, de még nem hozza vonatkozásba a lélekkel és annak működésével.

De jön az utolsó osztály és vele a bölcselési előtan. Egy kicsinyke kis történetét a bölcsészetnek kaptuk csak. De ez elég volt. „Ignoti nulla cupido,” hallotta a lélektanban Lajos barátom. De nem tudta, mi után is legyen vágya, mi is az, ami előtte ismeretlen? A bölcsészet történetében itt-ott említett nevek vágyat kellettek benne az „ismeretlen” megszerzésére.

És akkor, olvasgatván az anyagról és erőről, a természet törvényeiről, melyek nem engednek semmiféle beavatkozást, s melyek megkövetelik, hogy ok nélkül semmi se történjék, ébredsz benne az igazi kételkedés: kételkedés a legfőbb lény létezésében, kételkedés a hit, vallás terén és kételkedés az emberekben is.

Már akkor több társa volt, akik a szó legvalószínűbb értelmében nemcsak kételkedik, hanem egyenesen tagadók, sőt gunyolódók voltak.

Az első nagyobb lökést adta Lajosnak egy érettségít végzett ifjú társa, ki az egyetemre való távozása alkalmából bucsuzásként csak annyit mondott neki gunyos molylyal: „Mit mondjak magának? Az én istenem áldja meg, vagy a magáé?” Neki istene nincs, az nem áldhat senkit, Lajos istenében meg nem hitt, tehát annak áldásában sem s így csak gunyolódott. Lajos barátom csak annyit felelt: „Köszönöm”, mintha azt akarta volna mondani, hogy elfogadja mindkettőjük istenének áldását.

Pedig hát nem volt már benne az a hit,

mely addig annyira éltette, meg volt az már rendülve rég. Ez a bucsuzó és az ő tekintete még ma is oly élénk, hogy benyomását nem tudja feledni és most évek múltán, e tárgyról való beszélgetésünk alkalmával, mindig emlegeti nekem.

De folytassuk. Most már nagyobb hévvel és különböző figyelemmel olvasta a materialisztikus műveket, összehasonlítással pedig teológiai iratokkat és szörnyedve tapasztalta, hogy míg amazokban csupa észszerű bizonyítékok, kézzelfogható tények vannak, addig emezek telvük frázisokkal, szép hasonlatokkal, költészettel, a hit, áhitat, remény és megadás szép szavaival, minden realisabb alap nélküli.

Igy haladt Lajos tovább — le vagy fel? ki tudná megmondani. A szépirodalmi olvasmányok segítettek a rontásban; ha tudomást szerzett egy egy ideálisabb munkának megjelenéséről, azt mosolyogva vette tudomásul, de nem olvasta el, holott a verismus, materialismus, sőt a nihilismus regényeit és tudományos problémáit szivesen kereste.

Teljesen hitetlen lett: 19 éves korától kezdve épen olyan gunyval beszélt a vallásról, a hitről, az istenről, a teremtetéről, a külső ceremóniákról, templomról, mint a XVIII. század „Sturm und Drang” korszak u. n. hősei. Mire az egyetemre került, már csak okmányaiába való betekintés útján lehetett megtudni róla, mely felekezethez tartozik.

Az életviszonyok még hozzájárultak e lelki átváltozáshoz. Sokszor hallotta emlegetni isten jóságát, végtelen kegyelmét, igazságosságát. Jób történetét hívő környezete bizonyítéknak hozta fel a hit megerősítésére, az istenbe vetett bizodalom fenséges voltának és nagy hatalmának bizonyítására. Kételkedve vette e szavakat. Logikája nem tűrt ilyen okadatolást: ha jót tesznek vagy legalább nem tesznek rosszat, miért járna érte büntetés és ily szörnyű büntetés? Minden

szervezetlen állapotunk félreértésekre s arra adjon alkalmat, hogy párthiveink a vármegye kormányzatának irányzásában minden befolyástól el-essenek.

A törvényes erőben álló 67-es kiegyezés híveihez fordulunk tehát, kérvén őket, jelenjenek meg a kitűzött alakuló gyűlésen és minél fényesebben alakítsuk meg a torontálmegyei alkotmánypártot.

Hazafias üdvözléssel:

gróf Karátsónyi Jenő s. k. gróf Nákó Sándor s. k.
Rónay Jenő s. k. Szent-Ivány Zoltán s. k.
Jekelfalussy Zoltán s. k. báró Daniel Tibor s. k.
ifj. dr. Daniel Pál s. k. Zatkalik Károly s. k.
Jeszenszky Jenő s. k. Jenovay Zoltán s. k.
Wosching György s. k. Barbuleszku Gyula s. k.
Jagodits Bogumil s. k. Mihajlovics Dusan s. k.
Vuchetich István s. k. dr. Anna Ernő s. k.
Milloss Cornél s. k. Petikovits Róbert s. k.
Jovanovits Gyula s. k. Wagner András s. k.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/3 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/3-tól 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A fürdő egész nap nyitva marad.

Október 7. A torontálmegyei tüdővészellenes egyesület év közgyűlése a vármegyházán.
Október 7. Galamblovverseny
Október 8. Közigazgatási bizottsági ülés.
Október 11. Megyei áll. vál. ülés.
Október 14. Tisztizsék.
Október 15. Torontálmegyei őszi közgyűlése.

— **A király nevenapja.** Holnap, október 4-ikén van a király nevenapja. Mint minden évben, úgy az idén is megünnepeljük az országban a felség névnapját s nálunk holnap ez alkalomból a róm. kath. plébánia-templomban ünnepi istentisztelet lesz, amelyre hivatalosak az összes hatóságok és testületek.

— **Tanügyi kinevezések.** A vallás- és közoktatási miniszter Vayán János okleveles tanítót a magyarszentmihályi állami elemi iskolához, Oszoly Géza nagybikácsi községi elemi iskolai tanítót a csepeli állami elemi népiskolához, Vilovszky Emil és Deszpotovics Ida okleveles tanítót, illetve tanítónőt a borcsai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, illetve tanítónővé kinevezte.

— **Október 6. Nagybecskerek város közönsége,** mint minden évben, úgy az idén is kegyeletteljesen megünnepeli a tizenhárom aradi vértanú emléknapját, október 6-ikát. Ez alkalomból a róm. kath. plébánia-templomban ünnepélyes

gyásztisztelet lesz október 6-ikán délelőtt 10 órakor, ugyszintén az izraelita templomban is aznap a sátoros ünnepi istentisztelet keretén belül fogják a vértanúk emlékezetét megünnepelni. A nagy nap alkalmából, mint már jeleztük is, a kaszinó-társulat szép idő esetén a Ferenc József-terem, kedvezőtlen időjárás esetén pedig a kaszinó disztermében hazafias emlékműnépélyt rendez, amelyre a következő felhívást bocsátotta ki:

Polgártársak!

Legyen e nap hazaszerető szívünk fenséges ünnepnapja!

Elméink minden gondolata, szíveink dobbanása, ajkaink imádságos szava, forrjanak össze e szent napon a hazaszeretetet magasztos érzésében.

Áldozunk igaz áhitattal ama nagyok és dicsők emlékezetének, akik mi értünk haltak meg, akik életüket adták váltságul a haza szabadságáért.

A megdicsőült hősök szelleme keljen életre a mi lelkeinkben! Példaadó életök, vértanuhaláluk emlékezte pedig legyen az idők végezetéig az önfeláldozó hazaszeretet örökké élő forrása!

Az ünnep sorrendje:

1. „Hymnus”, éneklé a nagybecskereki filharmóniai egyesület.
2. „Tizenhárom”. Ábrányi Emil ódája. Szavalja: Sikné K. Margit.
3. „Ünnepi beszéd”. Mondja: Knyaskó Lajos.
4. „Hazafias dalok”. Énekhar, zenekísérettel. Előadja: Polgár Károly színtársulatának személyzete.
5. Kiss Ernő szobrának megkoszorúzása.
5. „Szózat”. Éneklé a nagybecskereki filharmóniai egyesület.

A rendezőség ezután is felhívja a közönséget, testületeket, intézeteket, hogy az ünnepen minél nagyobb számban vegyenek részt.

— **Harangszentelés.** Mint Temevárról jelentik, az ottani róm. kath. püspöki aulában tegnap harangszentelés volt, amelyet Németh József főlsz. püspök végzett. Három harang szenteltetett fel, egy a torontáltordai templom részére — Szent József tiszteletére — és kettő a puchói templom részére, az egyik Szt. József, a másik Szt. András tiszteletére.

— **Iparhatósági ülés.** A városi tanács, mint elsőfoku iparhatóság tegnap dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, a melyen a következőknek adtak iparendelvényeket: Helmbberger Ferencnek harisnyakötő-iparra, Atyimov Marinkónak borbély-iparra és Réber Ferencnek kávéház és vendéglőre.

— **Ujoncbevonulás.** Ritkaságszámba menő esemény folyik most két nap óta országszerte — ez esztendőben immár másodszor van ujoncbevonulás az ex-lex folytán. Utón-utfelen faladikkal felszerelt erőteljes fiatal emberekkel talál-

kozik a járó-kelő, akik most vonulnak be a kaszárnyák falai közé katonának. S néhány napra feltámad az ősrégi ujoncromantika a sirva vígá-dással, szilaj nekiduhajkodással s felhangzik a nóta: „Majd huzza a Ferenc Jóska rezes bandája”. Holnapra aztán csönd lesz.

— **Eljegyzés.** Pretz Hugó, bégaszentgyörgyi segédjegyző, városunk szülöttje, eljegyezte Csillag Matild kisasszonyt Nagybecskerekéről.

— **A honvéd-önkéntesek vizsgája.** A szegedi 5-ik honvéd gyalogezred önkéntesei most fejezték be vizsgájukat. Továbbszolgálatra nem tartottak vissza senkit. A vizsgát sikeresen letették a következő önkéntesek: Eszes Dzsóz, Govrik Sándor, Ifkovic János, Jungert Mihály, Kolozsi Márton, Kozma János, Ózsvár Vilmos, Pess György, Porgányi Gyula, Rózsa Sándor, Sorger Jakab és Windhäger Ferenc. A levizsgázottakat szabadságotlák s a következő évben szolgálók tegnap vonultak be.

— **Irodalmi ünnep Versecen.** Versecről jelentik: A délvidéki és verseci szerb anyanyelvű polgárok kegyelettel ünnepelték meg vasárnap Popovics János költő és drámaíró századik évfordulóját. Szerbiából és a délvidékről igen sokan jelentek meg. Zmejapovics Gábor püspök ünnepi misét mondott. A diszközgyűlésen, hol a magyar kormányt bajsai Zákó Milán képviselte, Novakovic, a belgrádi akadémia elnöke mondta az emlékbeszédet. A költő szülőházán elhelyezett emléktábla előtt Hadzsics Antal dr., a Matica elnöke és a költő sirjánál Popovics Pál belgrádi egyetemi tanár beszélt és Gavrilovic Milorad színész szavalt. A színházban szombaton és vasárnap Szerbia Popovics János művéből adtak elő két vígjátékot a belgrádi királyi színház tagjai. Nigrinov színész Popovics több költeményét szavalta. Déiben a Vigadóban háromszáz terítékű banket volt, melyen számos felkészítő hangzott el. Resneka dr. polgármester, Paulovics táblabíró és Hadzsics dr. magyarul beszéltek. Az ünnepségekről, amelyek a legszebb rendben folytak le, a politizálást teljesen kizárták. A város magyar intelligenciája nagy számban vett részt az ünnepségen és köcsönösen hangoztatták a magyar-szerb barátság szükségességét.

— **Az adóhátralékosok kamata.** Az ex-lex idejéből való és a még régebbi adóhátralékosok kamata ügyében Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter, rendeletet küldött a pénzügyigazgatóságoknak. E rendelet szerint az 1905. évet megelőző időből származó, valamint az ez év július elsejétől esedékes adótartozás után ötszázalékos kamat számítandó, a régi tartozásnál az ex-lex idejére is. Az ex-lex idejére esedékes adótartozás kamatmentesen befizethető ugyan, de felerészben legkésőbb november elsejéig, felerészben pedig ujévig, mert e határidő elmulasztása esetén az ex-lex idejére esedékes adótartozás után is beszedik az ötszázalékos kamatot.

— **Angolok a Délvidéken.** Az angol kereskedelmi kamarák küldöttsége tudvalevőleg e hó 11-én ellátogt Temevárra is. A város nagy elő-

ember saját szerencsésének és szerencsétlenségének kovácsa. Külső okok csak a véletlen lehet. De, hogy isten azért sujtson valakit, mert szereti, mert az jó és jámbor, azt légből kapott frázisnak és okvetetlenkedő mentegetődzésnek mondtam azok részéről, akik minden áron rá akarják tukmálni az emberre a hitet, a hívést.

Lajost is érték sorscsapások. Ezek legkevésbé sem voltak alkalmasak arra, hogy vigasztalását, menekülését a hitben, a vallásos megnyugvásban keresse és találja. Elkeseredett és gyöblölte azt, aki neki erről beszélt. De Lajos ennél még sokkal rosszabb volt. Képmutató volt. Igen, képmutató az, aki valójában semmit sem hisz, mindenben mosolyog és mégis pontosan látogatja templomát, elmondja — legalább látszatra — imáit és ragaszkodik — legalább látszatra — a szerzetásokhoz. Ha erre nézve kérdőre vonták, akkor kitérőleg válaszolt; idézte Schopenhauer szavait, aki saját személyéről azt mondta, hogy a bölcseszetben Isten kérdése olyan, mintha a mértanban azt kérdeznék, vajjon egy háromszög két legye-e, vagy zöld? Legjobb esetben Arany Janos szavaival sóhajtott fel: „Oh, ha bennem is, mint egykor, épen élne a hit, vizsgálj nekem!” Vagy inkább csak gondolta ezt a szerencsétlen, és rosszakarátu, gonosz szavakkal felelt a „bolondságok”-ban hívőnek.

Miért is legyen ő hívő lélek? szokta ismételtetni. Az emberek jellemtelenség, mocskos piszkolva nevüket, tetteiket, a legmagasabb állásukat még inkább, mint az alsóbbrendűeket, nem lehet bennük bizni, nem való nekik hinni. Jó sorsa csak annak van, akinek nagy a szája, jó a könyöke, sok a pénze.

Isten? hát Isten miért vette el szüleit, mikor rájuk oly nagy szüksége volt, de még nagyobb szüksége volt rájuk testvéreinek, kik mind kisebbek és alacsonyabb szellemi fokon állók voltak? Miért vette el őket dacára annak, hogy atyja hatalmas testü volt és anyja sem volt soha-

sem beteg? Ha gyenge szervezet és hosszú betegség folytán pusztul el valaki, meg van az ok a fizikai szervezetben, de majd minden ok nélkül megdöbbenően rövid idő alatt temetőbe küldeni apát, anyát és még a mostoha bár, de áldott lelkű, lelkiismeretes, szerető anyát és ráadásul még itt hagyni egy gyengeelméjű időtá gyermekek egy pályavesztett ifju nyakán, ki maga sem tud még önálló lenni — hol itt az igazság?

És miért áldotta meg a szerencsétlent — így nevezte magát Lajos, valahányszor feltárta előttem belsejét — a természetből fogva gyengébb szervezetű embert még azzal is, hogy oly testi fogyatkozása mellett, mely egész életére csak gátló lehetett, még betegséget is küldött rá, betegséget, mely egész életére kihatott és mely megakasztotta oly szépen megkezdett tudományos pályáján és majdnem tehetetlenné, félművelt proletárrá tette?

Igy multak az évek és elkövetkezett az a kor, midőn a nő is szerepet játszik az ember életében. Lajosnak nem volt kedve hódolni a nőknek, bizalmatlansága a szép nem iránt még nagyobb volt, mint saját neme iránt és csak nagyon kevés nőt talált, akivel rokonszenvet érzett volna. Barátság csak egyetlen egyhez fűzte, azt az ő szilárd jelleme, szép és tiszteletreméltó vonásai szerezték meg. Idővel e barátság nőtt és mint mondani szokás: férfi és nő közt a barátság nem egyéb szerelemnél, szerelem lett belőle. Szerelem, de csak egyik részről. Lajos maga sohasem foglalkozott ilyes gondolatokkal, ő úgy érezte és úgy tudta, hogy neki nem szabad szeretnie és ő nem is hitt sohasem a szerelemben, magát sohasem tartotta arra képesnek. A szerelem csak érzékinek képzelte és semmi esetre sem valami nemes érzelemnek.

Midőn azonban hallotta, hogy barátja őt, a testi fogyatkozásokkal bőven ellátott és pályátört embert, szereti, kezdett hinni ez érzelem valódiságában, mert hiszen mi oka lenne egy

fiatal, szép, egészséges, jómódu leánynak szerelmet színlennie oly ifjuval szemben, akitől viszontszeretetre sem számíthat biztosan, aki testileg beteg, felkileg romlott s akinek nemcsak vagyona, de kenyéradó állása sincs? És ez a lány, akit nekem Lajos csak Bella keresztnevével említett, nemcsak esküdözött, hogy szereti Lajost és ezt nem neki, hanem idegének mondta, hanem tettel be is bizonyította: oklevélhez segítette juttatni Lajost, oklevélhez, mely nélkül ő semmi sem volt; sőt két oklevél megszerzését segítette elő. S midőn ezért, látván az igaz, önzetlen szerelmet, megígérte, hogy most már élete célja ő lesz, midőn már utolsó vizsgálatára készült utazni, mely második okleveléhez juttassa: akkor egyszerre jön hozzám Lajos egy egyszerű lappal, melyen csak ennyi volt: T. B. és R. L. jegyesek.

— Mit szólsz ehhez? kérdezi Lajos.

— Mit szólsz te ehhez? kérdeztem én.

— Az első pillanatban megdöbbenem, de rögtön visszanyertem higgadtságomat. Ha neki így jó, nekem bizonyosan jó, ez az én véleményem. De most egygyel többet tudok. Ez hát a nagy, a dicső szerelem! Ez, mely áldozatot képes hozni és az első kerő szavára meghajol! Jó!

És ezek után még meglegyen az emberben a hit? ezek után higgyen még egy legfelsőbb lényben?

Egy augusztusi délután Lajos egy nőismerőse társaságában panaszolva beszélt el sorsát, magyarázta mintegy az ő rossz természetét, elmondta csalódásait is.

— Csak bízzék! mondá a hölgy. — Majd meglátja, hogy önnek is visszatér még az életkedve. Nem kell így kétségbeesni, jobb a szilárd bizalom.

— Bizzam? Ugyan kibem, miben? kérdi Lajos.

— Istenben.

— Engem Isten nem ismer, hisz én sem ismerem már évek óta.

— Ha megnősülne és nemeslelkű felesé-

készületeket tesz méltó fogadtatásukra. Mint Temesvárról írják, tegnap ez ügyben Telbisz Károly dr. udvari tanácsos, polgármester elnöklése alatt értekezlet volt a városházán, melyen a város és a kereskedelmi és iparkamara kiküldöttei vettek részt. Az értekezleten nagyjában megállapították a fogadtatás részleteit és ez szerint az e hó 11-én a rendes délutáni gyorsvonattal Budapest felől érkező vendégeket a pályaudvaron a polgármester üdvözlö. A fogadtatás után a vendégek kocsikon a Belvárosba hajtatnak, mire aztán a város nagyobb iparvállalatainak megtekintése következik. Az angol vendégek tiszteletére délután öt órától fél hétig hangverseny lesz a Jenő herceg téren, este 7 órakor diszebed a Vigadóban és 8 órától 10 ig diszeledás a Ferenc József színházban. Az előadás után a vendégek a pályaudvarra kocsiznak, hol a rendelkezésükre álló hálókocsikban fognak megpihenni. Reggel folytatják utjukat Orsova felé.

— **A Tisza titka.** Magyarokanizsáról jelentik: Öt héttel ezelőtt nyomtalanul eltűnt Juhász Mária tizenhétéves magyarokanizsai szép leány. Hozzá tartozói kétségbeesve keresték mindenfelé. A napokban végre Zenta közelében kifogták holttestét a Tiszából. A holttest már teljesen feloszlott, haja egészen levált. Szülei függőjéről és gyűrűjéről ismerték rá. Azt hiszik, hogy a szép leány bünténynek esett áldozatul.

— **Drágább a marhasó.** A hivatalos lap legutóbbi száma pénzügyminiszeri rendeletet közöl, amely szerint további intézkedésig a marhasó métermázsája egy korona hatvan fillérral megrágult.

Színház.

Heti műsor:

Csütörtökön: Fecskefészék (ujdonság).
Pénteken: A nap hőse (ujdonság).

* **A boszorkányvár.** Nehéz feladatot ró Millöcker e nagystíli operattje énekesekre és zenészekre egyaránt, annál nehezebbet, mivel a modern táncoperettben járatos erők innen-onnan elfelejtik, hogy a fő mégis csak az ének. Ha a tegnapi előadás nem is volt kifogástalan, főleg a zenekar nem állott feladata magaslátán, mégis szívesen elismerjük, hogy a társulat nagy ambícióval és nem minden siker nélkül mutatta be a szép darabot. A legnehezebb szerepben Sz. Pozsonyi Lenke (Coralie) csengő, magas szopránjával játszva győzte le a partie nehézségeit s a hallgatóság különösen a csók dal után zajos tapsokkal adózott szép énekének. Játékában azonban nélkülöztük azt a finom pikantériát és magával ragadó élénkséget, mely nélkül ez a szerep el sem képzelhető. Kétféle estéje volt Ragányi Izának, ki tegnap egy neki való szerepben, mint Verus, tanúságot tett arról, hogy

get kapna, akkor az majd visszaadja Önnek elvesztett hitét.

— Ezek után, amiket most elmondtam, még azt mondja, nőstüljek meg? Nagyon magasan kell állania annak a nőnek, kit én életem társul választani tudnék és ki képes volna erre. Nem tudom, talállok-e olyan nőt, pedig mennyire szeretném, de nem merek kezdeni sem keresni.

— Nos mondhatom, — mondá a hölgy — irigylem azt a nőt, akinek ez jut majd feladatául. Ennél szebb hivatást nem tudnék nő számára.

Ilyen és hasonló beszélgetésük még folyt egy darabig. Lajos aztán elmondta benyomását: igaz barátságot olvasott ki e nő szavaiból. De hát el kellett válniok és pedig még aznap. A hölgy Magyarország legészakibb megyéjébe indult tanítani, Lajos pedig a legdélibb megyébe utazott munkája folytatására. De ezen utóbbi szavakat minden hozzám intézett levelében idézte.

Egy évvel ezen beszélgetésünk után, bár levelezésünk sohasem maradt félben, személyesen találkoztunk. Már akkor Lajos oldalán ott volt a tavali hölgy, mint — felesége.

Néhány évvel később felújítottuk e tárgyról való eszmecsereket és nekem volt mit bámulnom. Nem hittem szememnek, fülemnek:

Lajos szent érzelemmel említette Isten nevét, dicsőítette hatalmát és ezt nem gunyból, mint addig, hanem teljes meggyőződésből. Arcáról csak úgy sugárzott a boldogság.

Bevallotta, hogy barátja volt még, mikor lassan-lassan hinni kezdett; felesége lett és sikerült legmagasabb feladata: hívő lélekkel átalakítani egy hitét vesztett, fásult lelkű, boidogtalan és romlott belsejű embert. És Lajos, ki megvetőleg szól azokról, kik nem hisznek, de ki aránylag rövid idővel ezelőtt a szó legszorosabb értelmében ateista volt, most buzgó hívő és hogy a nő, az igazi nő mily áldásosan tud hatni nemes lényével, igazi nőiességével és végtelen szeretetével.

Az ő megbizásából irtam e sorokat.

B—r. H.

a társulat kiváló soubrettet bir benne. Az utolsó felvonásban kitűnő pointirozással énekelte kuplájából megszámlálhatatlan strófákat kellett énekelni a közönség zajos tetszésnyilvánításai között. Nagy Gyula (Józsi), Gózon (András), Haraszi Vilma (Marcsa), Zöldi Hermin, Szalóky, Remete a többi szerepekben elég jók voltak. A zenekar tulhangoz volt s így esett, hogy a híres tengerszem kettős, illetve hármas (O du himmelblauer See) nem tette meg a szokásos hatást.

A közönség, mely a színházat egészen megtöltötte, gyönyörűséggel haligatta Milöcker szebb-nél-szebb áriáit s az egyes szereplőket ismételtlen tüntette ki tapsaival.

* **Dorrit kisasszony.** Ma este Schönthan vigjátéka, a „Dorrit kisasszony” kerül színpadra, amelyben a társulat új naivája, Szabados Gizike lép föl először.

TÁVIRATOK.

A király nevenapja.

Budapest, október 3. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Bécsből sürgönyzik, ő felsége nevenapja alkalmából, holnap a Szent István templomban ünnepélyes istentisztelet lesz, amelyen ez alkalommal fogják először használni a villanyos világítást. Ezenkívül a bécsi helyörség részére is lesz külön ünnepi istentisztelet, amelyen az összes csapatfészek vesznek részt.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Bécsből jelentik, a kiegyezési tárgyalásokat már e napokban befejezik. A tegnapi tárgyalások körébe egyik legégetőbb kérdést, az állatforgalmat is bevonták. A tárgyalásokat néhány nap múlva Budapesten folytatják. Ellentétben a tegnapi elterjesztett hírekkel, a N. Fr. Pr. jelenti, hogy egyetlen egy esetben sem volt az osztrák és magyar kiküldöttek között teljes egyetértés, sőt még közeledésről sem lehet beszélni.

A katonai követelések.

Budapest, október 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökből eredő hírek szerint a katonai követelések dolgában állítólag lényeges differenciák vannak a hadügyi vezetőség és a magyar kormány között. A hadügyi kormány ugyanis tetemes újabb követelésekkel áll elő, melylyel szemben a magyar kormánynak az az álláspontja, hogy a hadügyi költségeket most emelni nem lehet, annál kevésbé, mert a kormányt támogató legnagyobb párt, a függetlenségi párt nem hajlandó ehhez hozzájárulni. A hadügyi költségek dolgában felmerült differenciák, a forrás szerint, újabb minisztertanács összehívását teszik szükségessé.

A szerb vámkonfliktus.

Budapest, október 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádi hírek szerint Szerbia el van készülv arra, hogy az ágyuszállítást egy creuzoi cégnek adja, az ottomán banknál pedig egy nagyobb kölcsönt szándékozik felvenni. Az egész magartartásából arra lehet következtetni, hogy a konfliktus hosszabb tartamára számíthatnak.

Budapest, október 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A Szerbiával folyó vámháboru ma váratlanul befejezést nyert. A vámháboru alapját képező ágyukérdésben ugyanis a szerb kormány engedett. A szerb miniszterelnök értesítette Goluchowszky gróf külügyminisztert, hogy hajlandó az új szerb ágyuk egy részét a Scoda gyárban megrendelni s csak egy másik kisebb részt fog a creuzoi gyárnak adni. Ennek alapján most a félbeszakított kereskedelmi tárgyalások megindulnak.

Angol kereskedők Budapesten.

Budapest, október 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az angol kereskedelmi és iparkamarák tagjai ma megtekintették a vásárcsarnokokat, melyeknek a berendezése és szervezése fölött nagy elismerésüknek adtak kifejezést.

Kvassay István Szombathelyen.

Budapest, október 3. (A „Torontál” eredeti táv.) Szombathelyről jelentik: Erdemes vendége volt tegnapelőtt városunknak, Kvassay István, a konstantinápolyi konzuli főtörvényszék elnöke, akinek tudvalevőleg a válság idején iszenzációs szerepe volt, tartózkodott Szombathelyen. Kvassay István magánügyekben járt Szombathelyen és innen kéttornyulaki birtokára utazott.

Ellopott mozgósítási tervek.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, a hadügyminiszteriumból mozgósítási tervet loptak el. A vizsgálat megállapította, hogy a lopást egy önkéntes követte el, aki a hármas szövetség egyik hatalmának akarta a kezére játszani. Az önkéntest letartóztatták.

Az Eighth-klub tagjai Bécsben.

Budapest, október 3. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Bécsből sürgönyzik, az Eighth-klub Magyarországon időzött tagjai tegnap este odaérkeztek. Az angolok ma délelőtt találkoztak a Bristol szállóban s innen elmentek a parlamentbe, ahol végig hallgatták a képviselőház ülését. Délután Schönbrunnba rándultak, este pedig az operába mennek.

Agyonlőtt kereskedő.

Temesvár, október 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zalan Mihály mehalai kereskedőt hazamenet tegnap este a község szélén ismeretlen tettesek orvul lelőtték. A kereskedő nyomban meghalt, a tetteseket nyomozzák.

Szerelmi dráma.

Budapest, okt. 3. (A „Torontál” eredeti távirata.) Közszegről jelentik: Régen szerették egymást Léner Adolf barátfalvi lakos és Iváncsics Teréz ottani leány. Tegnap a legény féltékenykedésből összevezett a leánnyal s olyan dühbe jött, hogy kést rántott s 11 szurással életveszélyesen megsebezte. Mikor a leány vértől boritva összerogyott, Léner megrémülve tettétől, haza szaladt s ott felakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt.

Határidő-útlelet.

Budapest, október 3. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	14.20
Buza (áprilisra 1907.)	14.78
Rozs (októberre)	12.32
Rozs (áprilisra 1907.)	12.84
Zab (októberre)	13.86
Zab (áprilisra 1907.)	13.86
Tengeri (májusra 1907.)	10.04

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, szerda, október hó 3-án:

Szabados Gizike első felléptével

DORRIT KISSASSZONY.

Vigjáték 3 felvonásban.

Személyek:

Dorrit William	—	—	—	Polgár Károly
Tipp, a fia	—	—	—	Gózon Gyula
Ammy	—	—	—	Szabados Gizike
Fanny	—	—	—	Haraszi Vilma
Clennam Artur	—	—	—	Virányi Sándor
Lady Ines Sparkler	—	—	—	Papp Ilonka
Láró Georges Sparkler	—	—	—	Sik Rezső
A herceg	—	—	—	Remete Géza
A fogházgazgató	—	—	—	Iván Sándor
Chivery, főporkolab	—	—	—	Derenghy István
John, a fia	—	—	—	Asszonyi László
Burnish	—	—	—	Szalóki Dezső
Nardy	—	—	—	Gyalai Zsiga
Brown	—	—	—	Kabos Jenő
Stewenson	—	—	—	Réthy István
Morris	—	—	—	Böde Ferenc
Deal	—	—	—	Márosi Sándor

Kezdete 8 órakor.

Holnap, csütörtök, október hó 4-én:

A nap hőse.

Kacagató bohózat.

Nyiltér.*

Mindenütt kapható

Szabados Kalodont

nélkülözhetetlen fogtisztító-szer,
a fogakat tisztán, fehérén és épségben tartja.

(353—42.27)

* Az e rovat alatti hirdetések nem vállal felelősséget a szerk.

Szép birsalma
kilója 32 és 24 fillér.
Kapható
Uri-utca 3. szám alatt.
(920-x.1)

Nyomdász-tanuló
jó családból
azonnal felvétetik.
Bővebbet e lap kiadóhivatalában.
(858-x.14)

Szatmár közelében 2400
magyarholdas birtok,
melynek fele Szamosháti prima föld, másik fele a lecsapolt Ecsedi láphoz tartozott kitünő termőtalaj, egészben vagy két részben őszi vetés és takarmánykészlettel jutányosan
— — — eladó — — —
s azonnal átvehető. A birtokon megfelelő lak és gazdasági épületek, valamint 70 kat. hold dohánytermelés van.
Bővebbet **dr. Ragályi Lajos** ügyvédnél
Budapest, V. József-tér 7. Telefon 901.
921-1.1

Karlova község előljáróságától
627. kig. szám 1906. 919-3.2

Árlejtési hirdetmény.
Karlova község 8 kgy. 4602/902. sz. alatt hozott s 541. kgy. 5836/903. szám alatt jóváhagyott határozatával egy ártezi kut furását határozta el; ezen kut 70 mm. belvilágosságu vascsövekkel kell, hogy furassék s percnként 50 liter vizet kell, hogy adjon.
Fenti munka kivitelének biztosítása céljából zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyzni óhajtok felhívának, hogy fenti munka végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat 1906. évi október hó 15-ig délelőtt 9 óráig a községelőljáróságnál adják be.
A szóbanforgó munkálatra vonatkozó részletes feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Kelt Karlován, 1906. évi szeptember hó 30-án.
Kovácsév, Bossán,
bíró, jegyző.

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerű veszi és többé mást nem szíhat.
legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY
(48-104.79)

Rögtöni belépésre keresek jobb polgári házból származó oly
szobaleányt,
ki finom fehérenemű vasalását is érti.
Nagybecskerek, okt. 1.
DANIEL FERENCNÉ.
(918-3.3)

Szeged-nagykikinda-nagybecskereki egyesült h. é. vasut.
Érvényes: 1906. évi október hó 1-étől.

Szeged — Karlova — Nagybecskerek.														
Oda						Vissza								
Sz.-v. 4702 I-III.	Sz.-v. 4704 I-III.	Sz.-v. 4706 I-III.	Sz.-v. 4714 I-III.	Motorkocsi menetek II-III. osztály			146.			Motorkocsi menetek II-III. osztály				
4708	4710	4716	4707	4709	4715	4713 I-III.	4705 I-III.	4703 I-III.	4701 I-III.	4711 I-III.	4713 I-III.			
645 1010	940	—	225	—	880	ind.	Eudapest ny. p. u. (136)	—	—	—	115	—	620	715
1049 1230	1123	—	422	—	500	—	Kecskemét (136)	—	—	—	1121	—	445 321	406
1049 1230	1146	—	451	—	555	—	Kis-Kun-Félegyhaza (136)	—	—	—	1054	—	420 717	323
1222	1115	—	559	—	820	—	Szeged-Rókus (145)	—	296	627	1080	—	345	242
155	1251	—	332	510	951	604	ind. Szeged (136 145)	714	1242	549	915	—	255	1232
158	1256	—	337	515	955	608	ind. Uj-Szeged	710	1236	544	911	—	251	1228
206	108	—	344	523	1002	616	érk. Szőregh (136)	700	1232	535	901	—	243	1220
213	105	—	347	524	1003	617	ind. Szőregh	659	1231	522	854	—	241	1219
218	114	—	357	532	1009	624	*Ó- és Uj-Szt.-Iván	652	1225	525	845	—	233	1211
227	119	—	403	537	1014	629	*Ved-esháza S. sz. őrház (f. m. h.)	646	1220	520	836	—	228	1205
234	127	—	412	545	1020	636	*Gyála	639	1214	513	829	—	221	1197
243	135	—	425	552	1026	643	Sz. b-Keresztur	632	1208	507	820	—	213	1149
258	145	—	436	602	1035	653	*Kupuszina (r. h.)	621	1158	466	808	—	203	1138
312	202	—	501	619	1051	710	Törökkenizsa	612	1150	447	759	—	155	1130
321	216	—	518	634	1104	724	Szanád	550	1129	425	733	—	132	1110
—	—	—	529	—	1112	733	érk. Csóka	540	1120	416	721	—	121	1059
322	225	—	544	644	—	734	ind. Csóka	533	—	415	711	—	120	1057
335	238	—	600	657	—	751	—	527	—	403	657	—	107	1044
349	252	—	624	711	—	807	Tisza-Szt.-Miklós	512	—	348	639	—	1252	1029
403	306	—	640	725	—	822	Pádé	457	—	333	616	—	1236	1013
415	319	—	700	737	—	834	*Esztermajor	446	—	321	602	—	1225	1001
425	329	—	711	747	—	844	Bocsár	435	—	308	549	—	1213	949
—	—	—	—	—	—	—	érk. Karlova	—	—	—	—	—	—	—
V.v. 4712 I-III.	—	—	1031	800	—	554	érk. Nagyikinda (147)	350	—	280	350	—	1110	713
610	409	—	713	657	—	—	ind. Nagyikinda (147)	—	—	409	—	841	109	1021
350	220	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
444	344	757	—	755	—	—	ind. Karlova (147)	—	—	253	—	754	1158	923
455	354	807	—	804	—	—	Beodra	—	—	245	—	745	1149	913
505	404	817	—	812	—	—	*Vinczeér	—	—	236	—	735	1139	901
550	425	840	—	843	—	—	Török-Becse-Aracs	—	—	215	—	715	1119	838
610	443	858	—	901	—	—	Kumán	—	—	148	—	657	1101	754
639	502	917	—	916	—	—	Meleence	—	—	134	—	643	1017	736
701	518	933	—	932	—	—	Elemér	—	—	116	—	622	1026	708
718	533	943	—	947	—	—	érk. Nagybecskerek	—	—	100	—	607	1010	646
1209	1041	—	—	—	—	—	érk. Pancsova	—	—	—	—	—	—	125
—	—	—	—	—	—	—	érk. Szécsány (148)	—	—	—	—	—	810	—

Nagyikinda — Karlova.														
Oda						Vissza								
V.v. 4812 I-III.	Sz.-v. 4808 I-III.	Sz.-v. 4802 I-III.	Sz.-v. 4804 I-III.	Sz.-v. 4810 I-III.	Sz.-v. 4816 I-III.	147.			Sz.-v. 4801 I-III.	Sz.-v. 4803 I-III.	Sz.-v. 4805 I-III.	Sz.-v. 4807 I-III.	Sz.-v. 4809 I-III.	V.v. 4811 I-III.
645 1010	—	—	940	225	880	ind.	Budapest ny. p. u. (136)	—	—	—	115710	620	—	715
758	445	985	122	355	—	ind.	Temesvár-Józsefváros (136)	818	—	285	900	604	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
351	700	1100	230	713	428	ind.	Nagyikinda (136)	610	841	109	825	409	1031	—
414	722	1120	250	733	448	ind.	*Váalom	544	821	1243	805	349	1008	—
430	737	1134	304	747	502	érk.	Karlova (146)	525	806	1225	750	334	953	—